Podpisnik: Marko Lotrič
Izdajatelj: Republika Slovenija
Št. cert.: d5 01 7a 17 00 00 00 00 56 7e 0e ba
Potek veljavnosti: 21.12.2027
Ref.št. dokumenta: 061-01-7/2023/14
Čas podpisa: 16:40, 27.09.2023

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Številka: 510-01-1/2023/13 EPA 746-IX
Ljubljana, 27. 9. 2023

Gospa
mag. Urška Klakočar Zupančič
predsednica Državnega zbora Republike Slovenije

Državni svet Republike Slovenije je na 8. izredni seji 27. 9. 2023, ob obravnavi Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-F), EPA 746-IX, ki ga je Državni zbor sprejel na 12. redni seji 20. 9. 2023, na podlagi tretje alineje prvega odstavka 97. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13, 75/16 in 92/21), sprejel

Z A H T E V O,

da Državni zbor Republike Slovenije ponovno odloča o Zakonu o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-F), EPA 746-IX.

Obrazložitev:

Državni zbor je na 12. redni seji 20. 9. 2023 sprejel Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o zaščiti živali (ZZZiv-F), EPA 746-IX (v nadaljevanju: ZZZiv-F), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina poslank in poslancev s prvopodpisano poslanko Meiro Hot (v nadaljevanju: predlagatelj).

Državni svet uvodoma ugotavlja, da je skrb za dobrobit živali in reševanje deviantnih primerov skupna vsem, imajo pa različni deležniki drugačne poglede na vprašanje, kako oziroma na kakšen način doseči dobrobit živali. Ob tem Državni svet poudarja, da je treba pri oblikovanju zakonskih rešitev upoštevati kompleksnost področja ter strokovno znanje in izkušnje veterinarske stroke, ki pa ni bila ustrezno vključena v pripravo predloga zakona. K urejanju področja dobrobiti živali je treba pristopiti celovito ter pri pripravi zakonskih rešitev zagotoviti sodelovanje strokovnjakov s tega področja, torej veterinarjev, zootehnikov in agronomov. To je edini način, da bo zakonodaja naslovila vse vidike dobrobiti živali, kar pa pri oblikovanju rešitev, ki jih vsebuje ZZZiv-F, ni bilo zagotovljeno.

Državni svet meni, da ZZZiv-F vsebuje nekatere določbe, ki so vprašljive z ustavnopravnega vidika, nepotrebne in nedoločne ter bodo kot take v praksi povzročale veliko težav. Ob tem Državni svet ugotavlja, da ZZZIv-F ni bil deležen širše družbene podpore strokovne javnosti, saj so glede ZZZiv-F podali pripombe in izrazili nestrinjanje Veterinarska zbornica Slovenije, Biotehniška fakulteta v Ljubljani, Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Zadružna zveza Slovenije, Sindikat veterinarjev Slovenije, Sindikat kmetov Slovenije, Zveza slovenske podeželske mladine, nekatera zavetišča, Kinološko društvo Ljubljana in drugi. Ob tem ne gre

spregledati, da je v okviru zakonodajnega postopka nekatere pomisleke izrazila tudi Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada) in poudarila potrebo po večji dodelanosti predlaganih rešitev.

Kot ugotavlja Državni svet, je Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora (v nadaljevanju: ZPS) v svojem mnenju 24. 8. 2023, ki ga je pripravila k predlogu zakona, opozorila na načelo nujnosti pravnega urejanja, ki od zakonodajalca terja poglobljeno analizo področja urejanja in restriktivnost pri samem odločanju za urejanje nekega področja. V družbena razmerja naj bi se posegalo le v obsegu, ki je nujen za dosego zastavljenih ciljev. ZPS ugotavlja, da pri več rešitvah potreba po pravnem urejanju ni bila izkazana (npr. pooblaščeni svetovalci (zdaj kvalificirani prijavitelji), posebna enota veterinarjev), saj za doseganje glavnine ciljev iz predloga zakona v pravnem sistemu že obstajajo rešitve. ZPS je tudi opozorila, da iz zakonodajnega gradiva ne izhaja, da so predvidene rešitve posledica dognanj stroke, zato je še toliko bolj pomembna izčrpna utemeljitev in obrazložitev predlaganih rešitev, ki pa je, ravno nasprotno, presplošna in pomanjkljiva. S takimi rešitvami se ustvarjajo notranja zakonska neskladja, v določenih primerih pa so rešitve sporne celo iz ustavnopravnega vidika. ZPS je izpostavila, da gre za zakon z veliko pomanjkljivosti v normativni izvedbi, zato zakonskih rešitev, ki so notranje neskladne in tako pomanjkljive, da so sporne z ustavnopravnega vidika, zakonodajalec ne bi smel sprejeti.

Državni svet poudarja, da nov institut v pravnem redu kvalificiranih prijaviteljev nepravilnega ravnanja z živalmi (v nadaljevanju: prijavitelji), za katere ZZZiv-F določa, da morajo med drugim imeti najmanj srednješolsko izobrazbo, biti najmanj tri leta aktiven član nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju zaščite živali, in opraviti 40-urni tečaj s področja biologije, fiziologije, obnašanja in zdravstvenega varstva živali ter predpisov, ki urejajo zaščito živali, in predpisov, ki urejajo postopke inšpekcijskega nadzora in prekrškovne postopke, ni utemeljen in kot tak ni potreben. Poleg tega je nemogoče pridobiti vsa zakonska predvidena znanja s 40-urnim tečajem. Torej srednješolska izobrazba in 40-urno strokovno usposabljanje nikakor nista ustrezni kvalifikaciji za prevzem nalog, ki jih opravljajo uradni veterinarji na terenu. Tudi Evropska zakonodaja o kmetijstvu zahteva, da je nadzorni organ za kmetijski obrat strokovno usposobljen.

Državni svet prav tako ugotavlja, da je vidik biovarnosti v ZZZiv-F popolnoma prezrt. Pooblaščeni veterinarji, ki so tudi strokovno usposobljeni in s strani države pooblaščeni za preverjanje stanja in zdravja živali, že po veljavnem sistemu enkrat letno nadzirajo hleve oz. rejne živali, kar registrirajo tudi v hlevsko knjigo in opozorijo na morebitne težave. V primeru zaznanih težav/kršitev pa hleve tudi večkrat pregledajo in predpišejo ustrezne ukrepe. Po mnenju Državnega sveta veterinarji dobro opravljajo svoje delo in v tem delu je pravni sistem ustrezen. V primeru zaznanih nepravilnosti pa pravni sistem nudi vse mehanizme za sankcioniranje. Če je potreba po strokovni pomoči oziroma okrepitvi tega dela, ki bi lahko pripomoglo k pohitritvi postopkov, je treba za to vključiti osebe s strokovnim znanjem in poznavanjem živali.

ZZZiv-F v tretjem odstavku 36.b člena določa, da lahko prijavitelj nepravilnosti fotografira iz javnega kraja (oziroma ob soglasju lastnika iz zasebnega zemljišča) le v primeru suma povzročanja nepotrebnega trpljenja živali ob navzočnosti uradnega

veterinarja. Ob tem se zastavlja vprašanje smotrnosti vzpostavljanja vzporednih nadzornih sistemov, saj mora biti ob prijavitelju prisoten tudi predstavnik pristojnega državnega organa, torej uradni veterinar. Državni svet poudarja, da morajo nadzor na tem področju izvajati pooblaščeni nadzorni državni organi, ki imajo ustrezno strokovno usposobljen kader, in ne pooblaščenci. Tovrstno podvajanje izvajanja nadzora je popolnoma nepotrebno. Ker so društva za zaščito živali, ki delujejo v javnem interesu, že na podlagi veljavne zakonodaje pooblaščena za svetovanje in opozarjanje skrbnikov živali na nepravilnosti ter nezakonitosti v zvezi z zaščito živali, so dodatna zakonska pooblastila nepotrebna.

Državni svet se zaveda, da se v praksi, žal, soočamo tudi s primeri zanemarjenja živali in drugimi zavržnimi ravnanji posameznikov, ki jih je treba obsojati, ampak ta ravnanja niso prisotna zgolj na kmetijah, ampak tudi pri drugih lastnikih živali (hišnih ljubljenčkih), kamor nadzor ne seže in jih je težko sankcionirati. Državni svet meni, da je s ciljem izboljšanja stanja dobrobiti živali treba iskati strokovno usklajene ukrepe. Zakon s področja zaščite živali mora biti celovit ter vključevati širše in pomembne vidike ravnanja in zaščite vseh živali, ne samo rejnih.

Državni svet nasprotuje tudi popolni prepovedi privezovanja psov in poudarja specifičnost kmečkih dvorišč in kmetijske dejavnosti. S tega vidika bi bilo bolj smotrno določiti jasna merila in pogoje glede površine za gibanje živali. Po mnenju kinološke stroke ima pes na verigi (na kmečkem dvorišču), ob upoštevanju predpisanih meril, na voljo dovolj veliko površino, ki je za njegovo gibanje bistveno ustreznejša kot omejena kletka ali ograda. Kot izpostavlja kmetijska stroka, čemur pritrjuje tudi kinološka stroka, pomeni privez psa na kmetiji tudi ukrep za zagotovitev njegove varnosti kot tudi varnosti vseh, ki na kmetiji izvajajo dela. Popolna prepoved privezovanja psov je kontradiktorna tudi v smislu obveznega privezovanja psov na povodce na sprehodih. Kot je opozorila Vlada, bi lahko črtanje veljavne izjeme glede prepovedi privezovanja psov povzročilo dodatne obremenitve zavetišč, zato bi bilo treba oceniti dodatne stroške za lokalne skupnosti in državni proračun. Državni svet meni, da bi bilo nujno, ob določitvi jasnih kriterijev glede površine za gibanje, ohraniti izjemo priveza psov predvsem na kmečkih dvoriščih.

Državni svet izpostavlja tudi pomisleke glede video nadzora v klavnicah, saj tovrstni videoposnetki niso informacije javnega značaja. Delo v klavnicah sicer ni prijetno očem, vendar je to del posla v prehranski verigi, ki se je in se bo izvajal tudi v prihodnje. Po veljavnem sistemu veterinarske službe delujejo v klavnicah vestno in strokovno, pri čemer je Slovenija ena redkih držav v Evropi, ki ima dobro podprto veterinarsko službo, še posebej v mesnopredelovalni industriji. Zaznane napake ali nepravilnosti je treba ustrezno sankcionirati, nikakor pa ne bi smeli posplošeno uvajati video nadzora v vseh klavnicah.

Državni svet meni, da ZZZiv-F sam po sebi ne bo preprečil mučenja živali, saj je treba rešiti širše družbene probleme in ozavestiti ljudi o pomembnosti zaščite živali. Pri oblikovanju zakonodajnih rešitev je treba upoštevati raznolikost in posebnosti rejnih in družnih živali ter različne tehnologije reje. ZZZiv-F, kljub svojemu plemenitemu cilju zagotoviti dobrobit živali, ne upošteva realnosti in posebnosti v zvezi z zaščito živali. Nekatere določbe in zahteve bi lahko celo negativno vplivale na kmetijstvo, znanstvene raziskave in druge panoge, ki so odvisne od uporabe živali. K zaščiti živali bi morali bolj uravnoteženo pristopiti z upoštevanjem širšega konteksta

stroke ter zagotoviti tako dobrobit živali kot tudi vzdržnost vseh sektorjev ter pripraviti strokovno utemeljen in širše družbeno sprejemljiv zakon. Med drugim bi morali vključevati in ozaveščati o dobrobiti živali že najmlajše ter jim v okviru vzgoje in izobraževanja privzgojiti pravilen odnos do živali.

Državni svet na podlagi vseh navedenih opozoril in pomislekov ocenjuje, da bi moral Državni zbor o vsebini ZZZiv-F ponovno razmisliti in zakon ob ponovnem odločanju zavrniti.

* * *

Za poročevalca je bil določen državni svetnik Anton Medved.

Marko Lotrič
predsednik